

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL AĞLARA DAYALI ÖĞRENME ALGILARININ İNCELENMESİ¹

INVESTIGATION OF PROSPECTIVE TEACHERS' PERCEPTIONS REGARDING SOCIAL NETWORKS BASED LEARNING

Araştırma Makalesi

Emin Tamer YENEN²

Makale gönderim tarihi 28 Mayıs 2020

Makale kabul tarihi 20 Haziran 2020

Özet

Çağımızda teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilgiye ulaşım imkânları çoğalmış ve sosyal ağların öğrenme amaçlı kullanılmasında büyük olanaklar sağlamıştır. Günümüzde kullanılan çoğu sosyal ağ sitesi bireylerin birbirleri ile iletişiminden çalışma hayatlarına, bilgi paylaşımlarından öğrenmelerine varıncaya kadar insanların günlük yaşamlarına etki etmiştir. Bu araştırmada, öğretmen adaylarının sosyal ağlara dayalı öğrenme algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, 2019-2020 Eğitim Öğretim yılı güz dönemi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 521 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Yokuş ve Yanpar Yelken (2019) tarafından geliştirilen "Sosyal Ağlara Dayalı Öğrenme Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 7'li likert tipinde hazırlanmış 20 maddeden oluşmaktadır. Yapılan normallik testine göre verilerin normal dağıldığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda çalışmada cinsiyet değişkenine ilişkin verilerin analizinde bağımsız gruplar t-testi; bölüm ve sınıf değişkenlerine ilişkin verilerin analizinde ise ANOVA testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda örnekleme yer alan öğretmen adaylarının genel olarak sosyal ağlara dayalı öğrenme algı düzeylerinin yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre sosyal ağlara dayalı öğrenme algıları incelendiğinde kadın adaylar lehine anlamlı derecede farklılık saptanırken, bölüm ve sınıf değişkenlerinde anlamlı derecede bir fark bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayları, sosyal ağlar, öğrenme algısı, teknoloji okuryazarlığı, öğrenme-öğretme süreci

Abstract

With the development of technology in our age, access to information has increased and provided great opportunities for using social networks for learning. Most of the social networking sites used today have influenced the daily lives of individuals from communication with each other to their working lives, sharing information and learning. In this research, it was aimed to investigate teacher candidates' perception of learning based on social networks. In the research, survey model, one of the quantitative research methods, was used. The sample group of the study consists of 521 teacher candidates studying at Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Education in the fall semester of 2019-2020 academic year. In the research Social Networks Based Learning Perception Scale prepared by Yokuş and Yanpar Yelken (2019) was used as data collection tool. The scale consists of 20 items prepared in 7-likert type. According to the normality test, the data were distributed normally. Accordingly, in the study, independent groups t-test was used to analyze the data related to gender variable; ANOVA test was used for the analysis of data on department and class variables. As a result of the research, it was determined that the teacher candidates' perception of learning based on social networks was high. When the pre-

¹ Bu çalışma Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 12.03.2020 tarih ve E.7189 sayılı kararı ile etik kurul onayı almıştır.

² Dr. Öğr. Üyesi. Nevşehir Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, 50300, Nevşehir/Türkiye ORCID: 0000-0003-2359-3518 tamer-yenen@hotmail.com

service teachers' perceptions of social networks based learning on gender were examined, a significant difference was found in favor of female candidates, but no significant difference was found in department and class variables.

Keywords: Teacher candidates, social networks, learning perception, technology literacy, learning-teaching process

GİRİŞ

Günümüzde eğitimde teknoloji kullanımı hızla artmaktadır. Bunların başında yer alanlardan biri de iletişim teknolojileridir. Eğitimde öğrencilere kazandırılması gereken 21. yüzyıl becerilerinden biri olan dijital çağ okuryazarlığında; eğitim-öğretim ortamlarının bilişim ve iletişim teknolojileri ile zenginleştirilmesine ve bu teknolojilerin eğitime vurgu yapılmaktadır (Yıldız ve Seferoğlu, 2013). Bu hususta eğitimcilerin ve öğrencilerin yararlanabileceği önemli kaynaklardan biri de sosyal medyadır. Sosyal medya; belirli kural ve sınırlıkları olan bir sistem içinde topluma açık ya da yarı açık profil oluşturmasına, iletişim kurmak istedikleri diğer kullanıcılara erişebilmesine, sistemde paylaşılan verilere erişilmesine ve bu verilerin kısmi ya da tamamının kullanılmasına izin veren web tabanlı servisler veya sosyal ağlardır (Boyd ve Ellison, 2007; Hamid, Chang ve Kurnia, 2009). Sosyal medya; internet, web siteleri, çoklu ortam uygulamaları, interaktif yayıncılık gibi içeriklerin, sayısal veriler aracılığıyla bilgisayar ağları üzerinden herhangi bir yerden başka bir yere her an iletilebildiği; çok sayıda doküman, resim, ses ve yazılı metinleri farklı uygulamalarla birleştirerek sunma yetisine sahip bir medya alanıdır (Toğay ve diğerleri, 2010). Kısaca, sosyal medya ya da sosyal ağlar geniş kitlelerle sanal ortamda iletişim kurmamızı ve veri paylaşımı sağlayan internet tabanlı araçlardır. Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal ağ siteleri, Edmodo ve Padlet gibi eğitimle ilgili sosyal ağlar, Daily Motion ve You Tube gibi video paylaşım siteleri, bloglar, mobil uygulamalar, wikiler ve veri depolama siteleri günümüzde sıkça kullanılan sosyal medya araçlarına örnek olarak gösterilebilir.

Çağımızda teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilgiye ulaşım imkânları çoğalmış ve sosyal ağların öğrenme amaçlı kullanılmasında büyük olanaklar sağlamıştır. Günümüzde kullanılan çoğu sosyal ağ sitesi bireylerin birbirleri ile iletişiminden çalışma hayatlarına, bilgi paylaşımlarından öğrenmelerine varıncaya kadar insanların günlük yaşamlarına etki etmiştir. Bu gerçeği Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran (2010), sosyal ağların ortaya çıkmasından bu yana bireylerin sosyal ağlarda geçirdikleri zamanın iki veya üç kat daha fazla arttığı ve tüm yaş gruplarından birçok insanın sosyal ağlara farklı amaçlar doğrultusunda katıldığı şeklinde ifade etmişlerdir. Sosyal ağlar bir grup ya da topluluğun birtakım amaçlar doğrultusunda bir araya gelmesini içerdiği için topluluğun ihtiyaç ve amaçlarının belirgin bir şekilde ortaya konulması sosyal ağların öğrenme üzerindeki etkililiği açısından oldukça kritik rol oynamaktadır. Sosyal ağlar içerisinde topluluklar kendilerine özgü değerler ve dil geliştirebilmekte ve oluşturdukları bu dil ve kültürü sosyal ağlardaki diğer üyelere iletebilmektedirler (Yokuş ve Yelken, 2019).

Sosyal ağların gelişmesi ve sıkça kullanılması, eğitim süreçlerine katkı sağlayabilecek birçok özelliği de beraberinde getirmiştir. Sosyal ağların içeriğinde yer alan etkileşim ve iletişim araçları, yaygın ve pratik kullanımı sayesinde eğitim alanında önemli bir etkiye sahiptir (Ekici ve Kıyıcı, 2012). Yaros'a (2012) göre sosyal medya içerikli eğitimin en temel özellikleri, geleneksel eğitim anlayışındaki öğrenci-öğretmen etkileşimlerini arttırması ve teknolojik araçların eğitim sürecinde işe dönük olarak kullanılmasıdır. Bu süreçte eğitim ortamı sosyal medya araçları ile desteklenerek, internet'te görüntülü sohbetler yapılabilen, ses ve yazı ile görüntüyü bir araya getirerek alternatif bir öğretim ve öğrenim sağlanabilmektedir (Dawley, 2009). Sosyal ağların eğitimde kullanılması, öğrenme-öğretme faaliyetlerinde niteliğin arttırılmasına, etkili bir öğrenme ortamı hazırlanmasına, öğrencilerin akranları ve öğretmenleri ile arasındaki iletişim ve işbirliğinin arttırılmasına, bireylerin sosyalleşmelerine, zaman ve mekân sınırlılığını ortadan kaldırarak geniş kitlelerle etkileşime katkı sağlamaktadır. Sosyal ağ siteleri eğitim alanında ya da birçok farklı konuda bireylerin bilgi ihtiyacını karşıladığı gibi eğitimcilerin meslektaşlarıyla iletişim halinde bulunmalarına, bilgi alışverişine ve

³ Bu çalışma Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 12.03.2020 tarih ve E.7189 sayılı kararı ile etik kurul onayı almıştır.

işbirlikleri kurulmasına imkân tanımaktadır (Özmen, Aküzüm ve Sünkür, 2012; Pollara ve Zhu, 2011). Benzer şekilde Gülbahar ve diğerleri (2010) de sosyal ağların akademisyenler ve öğrencileri için birçok faydasının bulunduğunu ifade etmektedirler. Onlara göre sosyal ağ siteleri, esnek ve pratik olması sebebi ile diğer öğretim yönetim sistemlerine göre daha kolay kullanılabilen ve birçok öğrencinin ve araştırmacının kolaylıkla bir grup oluşturması, kendi aralarında paylaşımların gerçekleşmesi, iletişim ve dönüt açısından oldukça kolaylıklar sağlamaktadır. Bununla birlikte doğrudan eğitim ve öğretim faaliyetlerine yönelik mobil uygulamalar ve Edmodo ve Padlet gibi eğitim ağları da öğretmen-öğrenci etkileşiminde büyük rol oynamaktadır. Akıllı telefon ve tabletlere indirilen mobil öğrenme uygulamaları öğrencilerin bireysel olarak öğrenmelerine katkı sağladığı gibi, eğlenceli ve oyuna dönük içerikleri ile öğrenmeyi ilgi çekici hale getirmektedir. Edmodo gibi eğitim için kurgulanmış sosyal ağlar ve dijital panolar aracılığıyla sınıflar ve gruplar oluşturulabilir, ödevler verilebilir, bildirimlerde bulunulabilir, çalışma ortamları oluşturulabilir, ders dokümanları paylaşılabilir, sınav ve testler oluşturulup öğrencilerin ilerlemeleri kaydedilebilir ve değerlendirilebilir.

Sosyal ağ sitelerinin, olumlu özelliklerinin yanı sıra kullanım sıklığı ve amaçları nedeniyle birtakım olumsuz etkileri de bulunmaktadır. Sosyal ağ sitelerinin plansızca kullanımı vakit kaybına neden olabilmektedir. Bununla birlikte sosyal ağ sitelerinde geçirilen zaman kontrol edilemediğinde, bireylerin asosyalleşmelerine ve gerçek hayatta iletişim sorunları yaşamalarına sebebiyet verebilmektedir (Duman, 2019). Yıldız (2012) çalışmasında, bireylerin sanal ortamlarda geçirdikleri zamanın gündelik yaşamlarına ayırdıkları zamanı azalttığını; çocuklar ve gençlerin gelişimleri açısından rol model olabilecek kişilerle yüz yüze iletişim kuramamalarına ve içe kapanık hale gelmelerine neden olduğunu belirtmektedir. Armstrong (2012; akt. Yokuş ve Yelken, 2019, s. 149) da sosyal ağların öğrenciler açısından birtakım riskler içerdiğini vurgulamaktadır. Ona göre, öğrenciler belirli bir konu üzerinde detaylı araştırma yapmak ve bilgiyi uzun süreli belleklerinde tutmak yerine sosyal medya platformları aracılığıyla erişilebilir halde olan bilgiye kolayca erişebilmekte ve öğrenme deneyimi yerine hazır bilgiye ulaşmanın kolaylığını tercih etmektedirler. Bu nedenle, özellikle küçük yaş gruplarındaki öğrencilerin sosyal ağlara dayalı öğrenme etkinliklerinde ebeveyn kontrolünde olmaları; yetişkinlerin ise sosyal ağlara ayırdıkları zamanı planlamaları büyük önem arz etmektedir. Ailelerin bu konudaki bilinç düzeyi, çocuklarının teknoloji kullanımı konusunda gideceği yolun ve çizeceği rotanın kendisine sağlayacağı fayda ve zararları belirlemesi bakımından temel belirleyici olacaktır. Gelecek sağlıklı olarak yetişmiş ve nitelikli eğitim almış çocukların birey olarak topluma katacakları değerler üzerinden şekillenip gelişecektir (Bulut, 2018).

İlgili literatürün geneline bakıldığında içinde bulundurduğu risklere rağmen interaktif etkileşim sağlayan sosyal ağların öğretim amaçlı kullanımının birçok araştırmacı tarafından savunulduğu görülmektedir (Dawley, 2009; Ekici ve Kıyıcı, 2012; Gülbahar ve diğerleri, 2010; Özmen ve diğerleri, 2012; Öztürk ve Talas, 2015; Pollara ve Zhu, 2011; Toğay ve diğerleri, 2010; Yaros, 2012; Yıldız ve Seferoğlu, 2013). Kullanıcılarının çoğu gençlerden ve öğrencilerden oluştuğu ve paydaşlarına zengin bir etkileşim ortamı sağladığı düşünüldüğünde, sürekli değişim ve gelişim halinde olan bilgi teknolojilerine ayak uydurmak için sosyal paylaşım ağlarının eğitsel kullanımına yönelik farklı fikirlerin ve bu yönde çalışmalarının olması gereklidir. Sosyal ağların ve içerik paylaşım sitelerinin birer eğitim öğretim ortamı haline gelmesiyle; öğrenenler ve öğreticiler arasında daha etkili bir iletişim sağlayacağı söylenebilir (Öztürk ve Talas 2015). Potansiyel olarak sosyal ağlar, içeriğinde yer alan etkileşim, dönüt-düzeltilme, grup aidiyeti, bilgiye erişim kolaylığı, içeriğin yapılandırılması, içeriğin paylaşım kolaylığı gibi öğrenme deneyimleri sayesinde sosyo-kültürel açıdan büyük olanaklar sağlamaktadır (Yokuş ve Yelken, 2019). Bu nedenle, yeni nesil öğretmenlerin sosyal ağlara dayalı öğrenme-öğretme etkinliklerine ilişkin farkındalıklarını arttırmak önemlidir. Bunu gerçekleştirebilmek için önceliğin hizmet öncesi öğretmen adaylarına verilmesi gereklidir. Çünkü günümüzde öğrenme anlayışları ve bilgiye ulaşma yolları hızla değişmektedir. Yeni neslin öğrenme anlayışlarına ayak uydurabilecek ve onlara yol gösterebilecek öğretmenlerin yetiştirilmesi nihai hedef olmalıdır. Sosyal ağlardan etkili bir şekilde yararlanılması için, öğretmen adaylarının bu ağları akademik ve mesleki öğrenme amaçlı nasıl kullanabilecekleri konusunda bilinçlendirilmeleri önem arz etmektedir. Bu doğrultuda çalışmada öğretmen adaylarının sosyal ağlara dayalı öğrenme algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Öğretmen adaylarının sosyal ağlara dayalı öğrenme algıları ne düzeydedir?
- Öğretmen adaylarının sosyal ağlara dayalı öğrenme algıları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- Öğretmen adaylarının sosyal ağlara dayalı öğrenme algıları öğrenim görülen bölüm değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- Öğretmen adaylarının sosyal ağlara dayalı öğrenme algıları sınıf değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli evrenin tamamından ya da ondan alınacak bir örneklemden yola çıkılarak genel durum hakkında betimleme yapma olanağı sağlayan bir yöntemdir (Karasar, 2012, s.79). Bu çalışma Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 12.03.2020 tarih ve E.7189 sayılı kararı ile etik kurul onayı almıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2019-2020 Eğitim Öğretim yılı güz dönemi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise uygun örnekleme yöntemiyle ulaşılabilen 521 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklem grubuna ilişkin sayısal veriler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1
Örneklem Grubuna İlişkin Sayısal Veriler

Değişkenler		Katılımcı Sayısı
Cinsiyet	Kadın	387
	Erkek	134
Bölüm	İngilizce	76
	Sınıf	75
	Matematik	78
	Türkçe	96
	Fen	82
	Sosyal	114
Sınıf	2.sınıf	263
	3.sınıf	140
	4.sınıf	118
Toplam		521

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Yokuş ve Yanpar Yelken (2019) tarafından hazırlanan “Sosyal Ağlara Dayalı Öğrenme Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 7’li likert tipinde hazırlanmış 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puanı 20; en yüksek puan ise 140’tır. Ölçekte kişiselleştirme; paylaşım; etkileşime dayalı öğrenme ve kullanım kolaylığı olmak üzere dört alt boyut bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısının $(\alpha)=.90$, kişiselleştirme alt boyutunda $(\alpha)=.921$, paylaşım alt boyutunda $(\alpha)=.888$, etkileşime dayalı öğrenme alt boyutunda $(\alpha)=.704$, kullanım kolaylığı alt boyutunda $(\alpha)=.701$ olduğu ve açıklanan varyansın (% 58.14) değerlerine sahip olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı $(\alpha)=.76$ bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizini yapmak amacıyla bir istatistik programından yararlanılmıştır. Yapılmış olan tüm analizlerde anlamlılık düzeyi $p\leq 0.05$ olarak belirlenmiştir. Araştırmada verilere parametrik ya da parametrik olmayan testlerden hangisinin uygulanacağına karar vermek için normallik testi yapılmıştır. Yapılmış olan normallik testine göre verilerin normal dağıldığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda çalışmada cinsiyet değişkenine ilişkin verilerin analizinde bağımsız gruplar t-testi; bölüm ve sınıf değişkenlerine ilişkin verilerin analizinde ise ANOVA testi kullanılmıştır.

Araştırmada ayrıca betimsel istatistiklerin yorumlanmasında aritmetik ortalama ve standart sapma teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Çalışmada, genel olarak öğretmen adaylarının sosyal ağlara dayalı öğrenme algılarının ne düzeyde olduğu ve cinsiyet, bölüm ve sınıf değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 2-3-4 ve 5'te sunulmuştur.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağlara Dayalı Öğrenme Algıları Düzeyi Genel Ortalaması

Test	N	\bar{X}	Sd.	Basıklık	Çarpıklık
Sosyal Ağlara Dayalı Öğrenme Ölçeği	521	105,74	20,20	-,831	,918

Sosyal Ağlara Dayalı Öğrenme Ölçeğinden alınabilecek minimum puanın 20 ve maksimum puanın 140 olduğu dikkate alındığında; 20-60 puan arası düşük düzey, 61- 100 puan arası orta düzey, 101-140 puan arası yüksek düzey olarak yorumlanmaktadır (Yokuş ve Yanpar Yelken, 2019). Öğretmen adaylarının ortalama puanı ($\bar{X} = 105,74$) dikkate alındığında, adayların sosyal ağlara dayalı öğrenme algılarının yüksek düzeyde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 3

Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Ağlara Dayalı Öğrenme Algılarına İlişkin T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Kadın	387	106,94	18,63	519	2,058	,001
Erkek	134	102,26	23,91			

Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre sosyal ağlara dayalı öğrenme algılarına ilişkin t testi sonuçlarına incelendiğinde kadın ve erkek adaylar arasında anlamlı derecede farklılık olduğu tespit edilmiştir [$t(519) = 2.058, p < .05$]. Tablo'daki ortalamalara bakıldığında bu farklılığın kadınlar lehine olduğu görülmektedir. Bu durum kadın öğretmen adaylarının sosyal ağlara dayalı öğrenme algılarının erkeklere göre anlamlı derecede yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 4

Öğretmen Adaylarının Bölüm ve Sınıf Değişkenine İlişkin Sosyal Ağlara Dayalı Öğrenme Algı Düzeyi Ortalamaları

Değişkenler	Katılımcı Sayısı	\bar{X}	
Bölüm	İngilizce	76	100,90
	Sınıf	75	103,60
	Matematik	78	103,97
	Türkçe	96	106,10
	Fen	82	108,43
	Sosyal	114	109,34
Sınıf	2.sınıf	263	107,39
	3.sınıf	140	102,55
	4.sınıf	118	105,83

Tablo 4 incelendiğinde, öğretme adaylarının genel olarak sosyal ağlara dayalı öğrenme algıları bölüm ve sınıf değişkenlerine göre yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sınıf düzeyine ilişkin ortalamaların birbirine yakın olduğu görülürken, bölüm ortalamalarında farklılıkların olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin sosyal ağlara dayalı öğrenme algısının en yüksek düzeyde bulunduğu bölüm sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü 109,34 ortalamaya sahip iken, en düşük puan ortalamasına sahip İngilizce öğretmenliği bölümünün puan ortalaması 100,90'dır. Bölüm ve sınıf değişkenleri arasındaki farklılıkların anlamlı olup olmadığını saptamak için Anova testi yapılmıştır. Testin sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

Öğretmen Adaylarının Okudukları Bölümlere Göre Sosyal Ağlara Dayalı Öğrenme Algılarına İlişkin ANOVA Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	f	p
Bölüm	Gruplar arası	4450,420	5	890,084	2,206	,053
	Gruplar içi	207817,115	515	403,528		
	Toplam	212267,536	520			
Sınıf	Gruplar arası	2143,303	2	1071,651	2,642	,072
	Gruplar içi	210124,233	518	405,645		
	Toplam	212267,536	520			

Öğretmen adaylarının bölüm ve sınıf değişkenine göre sosyal ağlara dayalı öğrenme algılarına ilişkin ANOVA testi sonuçlarına baktığımızda anlamlı derecede bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p > .05$).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, öğretmen adaylarının sosyal ağlara dayalı öğrenme algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda örnekleme yer alan öğretmen adaylarının genel olarak sosyal ağlara dayalı öğrenme algı düzeylerinin yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Toğay ve diğerleri (2010) de Meslek Yüksekokulu'ndaki öğrencilerin sosyal medyayı eğitim süreçlerinde kullanmaya yönelik olumlu tutuma sahip olduklarını, sosyal medyayı öğrenim süreçlerinde kullanmaktan hoşlandıklarını ve öğrenmelerine yardımcı olduğunu ifade etmişlerdir. Web-1 web-2 araçları olarak nitelendirilen internet tabanlı teknolojik gelişmeler eğitimde giderek etkisini arttırmıştır. Teknolojik gelişmelerle yaygınlaşan sosyal ağlar sunduğu olanaklar birlikte yeni bir eğitim anlayışı ile yeni bir öğrenme ortamı oluşturmuştur (Duman, 2019). Sosyal ağların esnek ve kullanışlı olması sebebi ile diğer öğretim yönetim sistemlerine göre daha kolay kullanılabilmesi (Özmen ve diğerleri, 2012) ve öğretim deneyimlerini zenginleştirilmesi, öğretimi değerlendirme sürecine destek olması (Jones ve diğerleri, 2010) gibi özelliklerden dolayı eğitimde kullanımı giderek arttığı söylenebilir.

Araştırmada öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre sosyal ağlara dayalı öğrenme algıları incelendiğinde kadın adaylar lehine anlamlı derecede farklılık saptanmıştır. Bu sonuca göre kadın öğretmen adaylarının öğrenme konusunda internet tabanlı sosyal ağ araçlarını erkeklere oranla daha fazla kullandığı ortaya çıkmaktadır. Benzer şekilde Yaylak ve İnan (2018) da kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın eğitime olan katkısına vurgu yaptıklarını, ancak erkek öğretmenlerin fiziki koşullar ve altyapı yetersizliği nedeniyle eğitimde sosyal medyayı kadın öğretmenler kadar etkin ve sık kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal ağlara dayalı öğrenme algıları bölüm ve sınıf düzeyi değişkenine göre incelenmiştir. Analiz sonuçlarında bölümlerin puan ortalamaları arasında farklılıklar olsa da bu farklılıkların anlamlı derece olmadığı saptanmıştır. Benzer sonuçlara sınıf değişkeninde de ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının sınıf değişkenine ilişkin puan ortalamalarında anlamlı derecede bir fark bulunamamıştır.

Özetle, öğretmen adaylarının sosyal ağlara dayalı öğrenme algıları hem genel hem de tüm değişkenler açısından yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu sonuç örneklem grubunda yer alan öğretmen adaylarının öğrenmede çevrimiçi sosyal medya araçlarını etkin ve sıklıkla kullandığı şeklinde yorumlanabilir.

Sosyal ağların günümüzde bu denli sık kullanılması, toplumdaki ve eğitim anlayışındaki bazı alışkanlıkların değiştiğini ve değişmeye devam edeceğini göstermektedir. Toplumun her alanında olduğu gibi, sosyal ağ teknolojileri eğitim için de birçok imkânı içerisinde barındırmaktadır. Sosyal ağların birçok özelliği ve olanaklarının olması öğretmenlerin eğitim öğretim süreçlerini aktif, yaratıcı, işbirlikli öğrenme ile zenginleştirmelerine, öğrencilerin akranlarıyla ve öğretmenleri ile arasında etkileşimi arttırmada, öğrencilerin araştırma, sorgulama ve problem çözme becerilerini kullanmaları ve geliştirmeleri konusunda destek olmaktadır (Gülbahar ve diğerleri, 2010).

Öğretmen adaylarının sosyal ağları kendi öğrenmeleri kadar öğretimde de etkin kullanabilmeleri için, Web-2 araçları gibi zengin içerikli internet tabanlı araçların eğitimdeki önemine daha fazla dikkat çekilmelidir. Hizmet öncesi öğretmen eğitimi programlarında genel olarak web-2 araçları ve sosyal ağların eğitim-öğretimde kullanılmasına ilişkin bilgilerin ayrıntılı verilebileceği ders öğretim teknolojileri dersidir. 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla yürürlüğe giren yeni öğretmen eğitimi programında yer alan öğretim teknolojileri dersi, bir önceki programda öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi adı altında haftada dört saat hem teorik ve hem de uygulamalı olarak verilirken, yeni programda haftada iki saat ve teorik olarak verilmektedir. Söz konusu alandaki örneklerin tanıtımı ve kullanışlarının öğretimi açısından bu derslerin uygulamalı olarak verilmesi ve gerekirse ders saatlerinin artırılması önem arz etmektedir.

Öğretmen eğitimcileri, öğretmen adaylarının derslerinde daha aktif olmalarını ve bu programları öğrencileri ile birlikte etkin kullanabilmelerini sağlamak için sosyal ağların eğitimde kullanılmasına yönelik derslere ağırlık verebilirler. Edmodo, Padlet, Google Classroom ve Class Dojo gibi uygulamaların eğitim süreçlerine entegre edilmesine yönelik eğitimler verilebilir. Bu tarz uygulamaların eğitimde kullanılmasına ilişkin öğretmen adaylarının farkındalıkları artırılabilir. İleriki araştırmalarda hizmet içi öğretmenlerin sosyal ağlara dayalı öğrenme algıları incelenebilir. Hem öğretmenlerin hem de öğretmen adaylarının sosyal ağları eğitimde nasıl kullandıkları ya da nasıl kullanabileceklerine yönelik görüşleri nitel araştırmalar çerçevesinde alınabilir. Eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin teknoloji okuyazarlığı düzeyleri ve Web-2 araçlarının eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılmasına yönelik düşünceleri üzerine araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Boyd, D. ve Ellison, N. (2007). Social network sites: definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230. <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x>
- Bulut, A. (2018). Okul öncesi öğrencilerinin teknoloji kullanımlarına ilişkin alışkanlıklarının gelişim özellikleri üzerindeki etkileri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 1(1), 52-69.
- Dawley, L. (2009). Social Network Knowledge Construction: Emerging Virtual World Pedagogy. *On the Horizon*, 17, 109-121. <https://doi.org/10.1108/10748120910965494>
- Duman, S. (2019). *Türkiye'de sosyal ağların kullanımına yönelik yazılmış tezlerin ve akademik makalelerin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Ekici, M. ve Kıyıcı, M. (2012). Sosyal ağların eğitim bağlamında kullanımı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 156-167.
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F. ve Madran, O. (2010, Aralık). Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı. XV. *Türkiye'de İnternet Konferansı*, İstanbul.
- Hamid, S., Chang, S., ve Kurnia, S. (2009, December). Identifying the use of online social networking in higher education," Same places, different spaces. In *Proceedings Ascilite Auckland 2009*. <http://www.ascilite.org.au/conferences/auckland09/procs/hamidposter.pdf>. Adresinden 20.09.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Jones, N., Blackey, H., Fitzgibbon, K., ve Chew, E. (2010). Get out of myspace!. *Computers & Education*, 54(3), 776-782. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2009.07.008>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (24. bs.). Ankara: Nobel Yayıncılık
- Özmen, F., Aküzüm, C. ve Sünkür, M. (2012). Sosyal ağ sitelerinin eğitsel ortamlardaki işlevselliği. *NWSA-Education Sciences*, 7(2), 496-506.

- Öztürk, M. F. ve Talas, M. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Journal of World of Turks*, 7(1), 101-120.
- Pollara, P., ve Zhu, J. (2011, March). Social networking and education: Using Facebook as an edusocial space. In *Society for Information Technology & Teacher Education International Conference* (pp. 3330-3338). Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Toğay, A., Akdur, T. E., Yetişken, İ. C. ve Bilici, A. (2013, Ocak). Eğitim süreçlerinde sosyal ağların kullanımı: Bir MYO deneyimi. XIV. *Akademik Bilişim Konferansı*, Antalya.
- Yaros, R. A. (2012). Social media in education: Effects of personalization and interactivity on engagement and collaboration. In H. S. N. Al-Deen & J. A. Hendricks (Eds.), *Social media: Usage and impact* (pp. 57-74). Lanham, MD: Lexington Book.
- Yaylak, E. ve İnan, S. (2018). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 1-32.
- Yıldız, A. K. (2012). Sosyal paylaşım sitelerinin dijital yerlilerin bilgi edinme ve mahremiyet anlayışına etkisi. *Bilgi Dünyası*, 13(2), 529-542.
- Yıldız, H. ve Seferoğlu, S. S. (2013). Sayısal uçurumun önlenmesinde eğitimin işlevi ve bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bu süreçteki rolü. *Middle Eastern and African Journal of Educational Research (MAJER)*, 3, 69-79.
- Yokuş, G. ve Yanpar Yelken, T. (2019). *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 15(1), 147-164. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.474226>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

With the development of technology in our age, access to information has increased and provided great opportunities for using social networks for learning. Most of the social networking sites used today have influenced the daily lives of individuals from communication with each other to their working lives, sharing information and learning. The development and frequent use of social networks has brought many features that can contribute to the educational processes. The interaction and communication tools in the content of social networks have a significant impact on education thanks to its widespread and practical use.

The use of social networks in education contributes to increasing the quality of learning-teaching activities, preparing an effective learning environment, increasing the communication and cooperation between students and their peers and teachers, socializing of individuals, eliminating time and space limitations and interacting with large masses. Social networking sites meet the needs of individuals in the field of education or in many different subjects, and enable educators to communicate with their colleagues, exchange information and establish collaborations. Given that most of the users are young people and students and provide a rich interaction environment to their stakeholders, different ideas and studies should be made for the educational use of social sharing networks in order to keep up with the information technologies that are constantly changing and developing. For this reason, it is important to raise the awareness of new generation teachers about learning and teaching activities based on social networks. In order to achieve this, priority should be given to pre-service teacher candidates. In this direction, it was aimed to examine the prospective teachers' perceptions of learning based on social networks.

Method

The population of the study is composed of prospective teachers studying in Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Education in the fall semester of 2019-2020 academic year. The sample group consisted of 521 prospective teachers who could be reached by appropriate sampling method. Social Networks Based Learning Perception Scale prepared by Yokuş and Yanpar Yelken (2019) was used as data collection tool. The scale consists of 20 items prepared in 7-likert type. The lowest score that can be obtained from the scale is 20; the highest score is 140. In the study, normality test was performed to determine which of the

parametric or non-parametric tests were applied to the data. According to the normality test, the data were distributed normally. Accordingly, in the study, independent groups t-test was used to analyze the data related to gender variable; ANOVA test was used for the analysis of data on department and class variables. Arithmetic mean and standard deviation techniques were also used to interpret the descriptive statistics.

Results and Discussion

As a result of the study, it was found that the pre-service teachers' perception of learning based on social networks was high. Toğay et al. (2010) stated that the students at the Vocational School of Higher Education have positive attitudes towards using social media in their educational processes, they like using social media in their learning processes and they help them to learn. Social networks, which are spread with technological developments, have created a new learning environment with a new understanding of education (Duman, 2019). Due to the fact that social networks are flexible and useful, they can be used more easily than other education management systems (Özmen et al., 2012), enrich their teaching experiences, and support the teaching evaluation process (Jones et al., 2010).

When the perceptions of pre-service teachers in terms of gender variable based on social networks learning were examined, a significant difference was found in favor of female candidates. Similarly, Yaylak and İnan (2018) stated that female and male social studies teachers emphasized the contribution of social media to education, but male teachers could not use social media as effectively and frequently as female teachers due to physical conditions and lack of infrastructure.

In this study, pre-service teachers' perceptions of learning based on social networks were examined according to department and grade level variables. Although there were differences between the mean scores of the department, it was found that these differences were not significant. Similar results were obtained in the class variable. There was no significant difference in the mean scores of the teacher candidates regarding the class variable.

Pedagogical Implications

Teacher trainers can focus on the use of social networks in education to ensure that prospective teachers are more active in their courses and can use these programs effectively with their students. Applications such as Edmodo, Padlet, Google Classroom and Class Dojo can be provided to train the integration of training processes. Awareness of prospective teachers about the use of such practices in education can be increased. In future research, in-service teachers' perceptions of learning based on social networks can be examined. The views of both teachers and prospective teachers about how they use social networks in education can be taken within the framework of qualitative research. Research can be done on the level of technology literacy of academicians working in faculties of education and their thoughts about using Web-2 tools in education-teaching processes.